

Oljegrundering

När vi använder oss av en oljebaserad grund måste vi först isolera den obehandlade duken, så den inte suger ur all bindeolja ur färgen. Gör man inte det, skulle det resultera i en matt färg som kommer att tappa sitt fäste. Vi kan använda oss av lim, enligt traditionen, eller en akrylbaserad gesso, som både isolerar samt fyller grängen en aning. Så vi grunderar duken med akrylgesso enligt artikeln [Akrylgrundering](#), men vi förtunnar gesson en aning med lite vatten och försöker lägga ett så tunt, fast heltäckande, lager som möjligt, och använder oss bara av pensel. Det räcker med ett lager.

När detta första skikt är torrt så är det dags för oljegrunderingen.

Den kan göras på många olika sätt och traditionellt använde man blyvitt rivet i linolja, ett numera förbjudet pigment inom EU och större delen av världen. Vår metod är enkel och ger oss en väldigt bra grund att arbeta på.

Välj en oljefärg som är opak och helst snabbtorkande. Till denna kategori hör i regel jordfärger, så som ockror, umbror och Sienor. I detta exempel använder vi Titanvitt, rå umbra samt bränd Siena (alla från Gunnar Ottosson) som är opaka och torkar snabbt. En sak; när du väljer oljefärg för detta ändamål, se också till att den är riven i linolja och ingen annan bindeolja. Linoljan är den olja som torkar snabbast och till den mest flexibla ytfilmen, något som är viktigt vid grunderingar.

Blanda sedan din oljefärg med krita, vilket gör vi den mindre absorberande, ger färgen mer kropp (den fyller grängen bättre) och gör den därmed mer lämplig för grundering. Ren oljefärg direkt från tuben är för fet för att fungera som grund.

1. Vi har på vår palett (en glasskiva) krita, titanvitt, rå umbra och bränd Siena och vi börjar med att blanda ihop oljefärgerna till önskad ton.

2. Nu tillsätter vi krita till vår färg, lite i taget, och arbetar in den i oljefärgen till en jämn blandning. Vi använder oss av en vanlig målarkniv i detta exempel.

Hur mycket krita du tillsätter beror på vilka oljefärger du valt, men sikta in dig på en konsistens som påminner om jordnötssmör eller Nutella, alltså ganska kompakt och tjockflytande.

Arbeta in kritan ordentligt och notera hur smidig färgen blir allt efter du bearbetar den med kniven. Det ska inte vara några klumpar av krita i din blandning när du är klar, utan den ska vara helt jämn.

3. Nu tillsätter vi ett par droppar terpentin i taget för att göra färgen mer flytande och lättarbetad. Exakta proportioner är inte nödvändigt, utan känn dig fram, tills färgen har en lagom krämig konsistens som påminner om majonnäs.

Du kan också tillsätta ett par droppar Liquin (från W&N), ett snabbtorkande medium baserat på alkydolja, för att påskynda torkningen, men det är absolut inte nödvändigt.

Nu är vår oljegrund redo för att appliceras på duken, och vi gör det på samma sätt som vi gjorde i artikeln [Akrylgrundering](#). Ett lager räcker i regel, men önskar du en slätare yta så applicera ett andra skikt, och vänta då tills det första har blivit yttorr.

Färdiggrunderade alternativ

Marknaden erbjuder en mängd olika underlag för måleri, och de vanligaste är idag duk monterad på papp och duk uppsänd på kilram. Vill man göra det enkelt för sig själv är dessa utmärkta alternativ, men man bör känna till att det går att förbättra underlaget.

Den grundering som fabrikena lägger på är i regel lite oljig, för att skydda den mot smuts och föroreningar under frakt och hantering, och detta skyddande skikt kan ge ett halt intryck när man målar på den. För att undvika det kan man helt enkelt göra som i de exempel vi gått igenom i denna artikelserie, - lägga på ett nytt lager gesso alternativt oljefärg. Slipa då först ytan med fint sandpapper innan du applicerar den nya grunden och vill du vara riktigt noggrann kan du också tvätta av ytan med T-röd innan du går på med dina nya lager färg.

Avslutningsvis

Val av grundering och underlag är helt individuellt; vad som passar en kanske inte passar en annan. Så testa olika lösningar, använd färgade grunder (håll dig till jordfärger), låt grunderingen ha texturen kvar (använd bara pensel och applicera i oregelbundna rörelser), jämför sugande ytor med icke sugande ytor. Prova dig fram tills du hittar vad som passar just till dig och ditt temperament.

Att använda en akrylbaserad grund är givetvis perfekt för dig som vill påbörja din målning i akrylfärg, för att sedan fortsätta med oljefärg. Nyligen utförda tester visar att oljefärgen fäster bra på akrylfärg och de visar inga tecken på att ge en icke permanent lösning, förutsatt att du isolerar den torra akrylfärgen med akrylmedium (matt) och låter det torka över natten innan du försätter med oljefärg. Detta skikt är nödvändigt för att garantera bästa vidhäftning av oljefärgen på akrylfärgen, och så ger det också en väldigt behaglig yta att måla på.

Istället för att isolera din pannå eller duk med akrylmedium, som vi gjort ovan, kan man använda en tunn oljefärg, och applicera en s.k. *imprimatura*. Det är ett tunt skikt oljefärg utspädd med terpentin, som man kan applicera med pensel eller trasa. Detta lager isolerar duken, men gör att du endast kan övermåla med oljefärg, och inte akrylfärg.